הִלְכוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים סִימָן תרטז תריז

פָּחוֹת מִכָּאן תֵּשַׁע (יד) אֵין מְעַנִּין אוֹתוֹ בְּיוֹם כִּפּוּר, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי סַכָּנָה. הַגָּהָה: אֲפִלּוּ אִם רוֹצֶה לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ, מוֹחִין בְּיָדוֹ (כל בו (סי׳ פט)):

תריז דִּין עֻבָּרָה וּמֵינִיקָה וְיוֹלֶדֶת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

א * [א]עֻבָּרוֹת וּמֵינִיקוֹת מִתְעַנּוֹת וּמַשְׁלִימוֹת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים: **ב** [ב]עֻבָּרָה (א) שֶׁהֲרִיחָה (ב) (וּפָנֶיהָ מְשֻׁתָּנִים, אַף עַל פִּי (ג) שֶׁלֹּא אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי) (רבינו ירוחם נתיב כ״ז (מ״ג)), [ג]לוֹחֲשִׁין לָהּ בְּאָזְנָהּ שֶׁיּוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא, (ג) אִם נִתְקָרְרָה דַּעְתָּהּ בְּזִכָּרוֹן זֶה, מוּטָב, וְאִם לָאו, (ד) מַאֲכִילִין אוֹתָהּ (ה) *)עַד שֶׁתִּתְיַשֵּׁב דַּעְתָּהּ: **ג** [ד]כָּל אָדָם שֶׁהֲרִיחַ מַאֲכָל (ו) וְנִשְׁתַּנּוּ פָּנָיו, מִסָּכָּן הוּא אִם לֹא יִתְּנוּ לוֹ מִמֶּנּוּ, (ז) וּמַאֲכִילִין אוֹתוֹ (ח) מִמֶּנּוּ:

ד (ט) * [ה]יוֹלֶדֶת תּוֹךְ שִׁלשָׁה יָמִים (ג) (י) לֹא תִתְעַנֶּה כְּלָל, מִשְּׁלשָׁה עַד שִׁבְעָה, (יא) אִם אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי, מַאֲכִילִין אוֹתָהּ, מִכָּאן וְאֵילָךְ הֲרֵי הִיא (יב) (ד) כְּכָל אָדָם. [ו]יְמִים אֵלּוּ (יג) אֵין מוֹנִין אוֹתָם מֵעֵת לְעֵת, כְּגוֹן

א מִימְרָא דְּרַבָּא פְּסָחִים דַּף נ״ד (ע״ב). ב מִשְׁנָה יוֹמָא דַּף פ״ב (ע״א). ג מְעוּבָּדָא דְּרַבִּי שֵׁם (ע״ב). *) (עַיֵּן בְּסִימָן דִּלְקַמָּן ס״ד). ד הָרִא״שׁ שָׁם מְעוּבָּדָא דַּאֲמַיְמַר וּמַר זוּטְרָא קְתָבוֹת ס״א (ע״ב). ה הָרִא״שׁ שָׁם (פ״ח סי׳ י) בְּשֵׁם רַמְב״ן (תורת האדם ענין הסכנה) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים. ו תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ קמה) מִדִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת גִּשְׁרֵי ח׳ (ע״ב ד״ה אע״ג).

בְּאֵר הֵיטֵב

ב (ג) שֶׁלֹּא אָמְרָה. וְאִם אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין פָּנֶיהָ מִשְׁתַּנּוֹת. וּבְשֶׁאָר כָּל אָדָם לָא מְהֵנֵי אֲמִירָה אֶלָּא אִם כֵּן נִשְׁתַּנָּה פָּנָיו. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן סְעִיף ג׳: (ג) מַאֲכִילִין. פֵּרוּשׁ שְׁתוֹחֲבִין כּוּשׂ בְּרֹטֶב וְנוֹתְנִין לְתוֹךְ פִּיהָ, וְאִם לֹא נִתְיַשְּׁבָה דַּעְתָּהּ נוֹתְנִין לָהּ רֹטֶב, וְאִם לָאו נוֹתְנִין לָהּ הַמַּאֲכָל עַצְמוֹ. בַּיִת יוֹסֵף (ד״ה ונראה) בֵּ״ח (ס״ב) לְבוּשׁ (ס״ב). וְדַוְקָא עֻבָּרָה שֶׁלִּפְעָמִים מִתְיַשֶּׁבֶת דַּעְתָּהּ בִּדְבָר מוּעָט, אֲבָל חוֹלָה מַאֲכִילִין אוֹתוֹ כְּפִי שֶׁיֹּאמַר הָרוֹפֵא אַף פְּחוֹת מִכָּאן תֵּשַׁע (ד) לֹא תִתְעַנֶּה. אֲפִלּוּ אָמְרָה מִכְּשֶׁעָבַר סִימָן תרי״ח סָעִיף ד׳: (ד) כְּכָל. הַיְינוּ בְּאָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי מֵחֲמַת לֵדָה, אֲבָל אִם אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי מֵחֲמַת שֶׁמִּתְכַּבֶּדֶת עָלַי הַחֹלִי, נוֹתְנִין. אַסּוּר וְהֶתֵּר (האריך כלל ס׳ דין ב):

בֵּאוּר הַלָּכָה

א * עֻבָּרוֹת וּמֵינִיקוֹת מִתְעַנּוֹת וּמַשְׁלִימוֹת. וְאִם יֵשׁ לְהַמֵּינִיקָה יֶלֶד חוֹלֶה וּמִסָּכָּן וְאֵינוֹ רוֹצֶה לִינֹק כִּי אִם מִמֶּנָּה וְאִם תִּתְעַנֶּה סַכָּנָה הוּא לְהַיֶּלֶד, אֵינָהּ מִתְעַנָּה אֲפִלּוּ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים [בַּאֵר הֵיטֵב בְּסִימָן תרי״ח (סק״ז) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת דְּבַר שְׁמוּאֵל (סי׳ קו)]:

ד * יוֹלֶדֶת תּוֹךְ שִׁלשָׁה יָמִים וְכוּ׳. וּבְסַפָּר שְׁדֵי חֲמַד (מערכת יוה״כ סי׳ ג אות א) מֵבִיא בְּשֵׁם כְּמָה אַחֲרוֹנִים דְּהַמַּפָּלֶת גַּם כֵּן דִּינָא כִּיוֹלֶדֶת, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּהוּא סְפֵקָא דְּאוֹרַיְתָא, (יד) אֲבָל שְׁאָר תַּעֲנִיּוֹת שֶׁאֵינָן אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת: (יד) אֵין מְעַנִּין אוֹתוֹ וְכוּ׳. הַיְינוּ (טו) אֲפִלּוּ לְחַנּוֹפֵי שָׁעוֹת:

ב (א) שֶׁהֲרִיחָה. מַאֲכָל, וְיָדוּעַ שֶׁאִם אֵין נוֹתְנִין לָהּ מַה שֶּׁמִּתְאַוָּה, הִיא וְוַלְדָּהּ מְסֻכָּנִים. וְאֵין נִפְקָא מִינָהּ (ג) בֵּין בְּתִחִלַּת עִבּוּרָהּ וּבֵין בְּסוֹפָהּ: (ב) וּפָנֶיהָ מְשֻׁתָּנִים אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא אָמְרָה וְכוּ׳. וּבְאֵין פָּנֶיהָ מְשֻׁתָּנִים, אֵין מַאֲכִילִין אוֹתָהּ אֶלָּא אִם כֵּן אָמְרָה (ג) צְרִיכָה אֲנִי, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין פָּנֶיהָ מְשֻׁתָּנִים. וְכֵן הוּא בְּסִימָן תרי״ח עַיֵּן שָׁם: (ג) אִם נִתְקָרְרָה דַּעְתָּהּ וְכוּ׳. שֶׁלִּפְעָמִים מִתְיַשֶּׁבֶת דַּעְתָּהּ (ג) אַחַר שֶׁמְּזַכִּירִין לָהּ שֶׁיּוֹם הַזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא, שֶׁכָּל הָעוֹלָם מִתְעַנִּין בּוֹ: (ד) מַאֲכִילִין אוֹתָהּ. פֵּרוּשׁ שְׁתוֹחֲבִין (ד) קֵיסָם בְּרֹטֶב (רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֵיזֶה טִפּוֹת) וְנוֹתְנִים לְתוֹךְ פִּיהָ, וְאִם לֹא נִתְיַשְּׁבָה דַּעְתָּהּ נוֹתְנִין לָהּ רֹטֶב פָּחוֹת פָּחוֹת מִכְּשֶׁעָבַר, כְּפִי שֶׁיִּתְכָּאֵר לְקַמָּן בְּסִימָן תרי״ח (ס״ז), וְאִם גַּם בָּזֶה לֹא נִתְיַשְּׁבָה דַּעְתָּהּ, נוֹתְנִין לָהּ מִן הַמַּאֲכָל עַצְמוֹ פָּחוֹת פָּחוֹת מִכְּשֶׁעָבַר עַד שֶׁתִּתְיַשֵּׁב דַּעְתָּהּ. וְדַוְקָא עֻבָּרָה מְדַקְדְּקִין עִמָּהּ בְּכָל הַנִּזְכָּר לְעֵיל, מִשּׁוּם שֶׁלִּפְעָמִים מִתְיַשֶּׁבֶת דַּעְתָּהּ בְּדָבָר מוּעָט, (ה) אֲבָל חוֹלָה מַאֲכִילִין אוֹתוֹ כְּפִי שֶׁיֹּאמַר הָרוֹפֵא, וְכֵן כְּשֶׁמַּאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי עַצְמוֹ כְּשֶׁאוֹמֵר צְרִיכָה אֲנִי, גַּם כֵּן מַאֲכִילִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיֹּאמַר דַּי, אַף בְּכָל זֶה מַאֲכִילִין אוֹתוֹ פָּחוֹת פָּחוֹת מִכְּשֶׁעָבַר, וּכְפִי שֶׁיִּתְכָּאֵר לְקַמָּן בְּסִימָן תרי״ח: (ה) עַד שֶׁתִּתְיַשֵּׁב דַּעְתָּהּ. וְאֵינָהּ צְרִיכָה אֹמֶד (ו) הָרוֹפְאִים לָזֶה: **ג** (ו) וְנִשְׁתַּנּוּ פָּנָיו. וּבְלֹא נִשְׁתַּנּוּ פָּנָיו, (ז) אַף עַל פִּי שֶׁאוֹמֵר שָׁלְבוֹ חֶלְשׁ וְצָרִיךְ לֶאֱכֹל, אֵין מַאֲכִילִין אוֹתוֹ. [כֵּן כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וְאֵלִיָּה רַבָּה, א]וּבִישׁוּעוֹת יַעֲקֹב (סק״א) מְגַמְגֵּם בָּזֶה. וְעַיֵּן בַּחֲתָם סוֹפֵר בְּחֵלֶק הָעֲזָר חֵלֶק ב׳ סִימָן פ״ב, שֶׁדַּעְתּוֹ דְּאַף שֶׁאָנוּ אֵין מַאֲכִילִין אוֹתוֹ מֵחֲמַת שֶׁהוּא בְּחֻזְקַת בָּרִיא, מִכָּל מָקוֹם, הַחוֹלֶה עַצְמוֹ הַיּוֹדֵעַ מָרַת נַפְשׁוֹ, יוּכַל לִקַּח לְעַצְמוֹ וְלֶאֱכֹל, בֵּין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בֵּין בְּשָׁאָר אִסּוּרִין, כֵּיוָן שֶׁמַּרְגִּישׁ בְּעַצְמוֹ שֶׁיּוּכַל לָבוֹא לִידֵי סַכָּנָה]: (ז) וּמַאֲכִילִין אוֹתוֹ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר גַּם כֵּן (ח) הַקַּל הַקַּל, כְּמוֹ בְּאִשָּׁה עֻבָּרָה וְכַנַּ״ל. וְדַע דְּמַה שֶׁהַקַּלְנוּ בְּאִשָּׁה עֻבָּרָה וְכֵן בְּכָל אָדָם שֶׁהֲרִיחַ הוּא דַּוְקָא עַד שֶׁתִּתְיַשֵּׁב דַּעְתָּן, (ט) אֲבָל אַחַר שֶׁנִּתְיַשֵּׁב דַּעְתָּן אֵין לָהֶם לֶאֱכֹל שְׁאָר הַיּוֹם, דְּלֹא אָמְרִינַן כֵּיוָן שֶׁהַתֵּר מְקֻצָּת הַיּוֹם בַּאֲכִילָה הֻתַּר כֻּלּוֹ: (ח) מִמֶּנּוּ. וְעַל כָּל פָּנִים כְּשֶׁמַּרְגִּישׁ רֵיחַ מַאֲכָל, יְזַהֵר מְאֹד כָּל אָדָם שֶׁיְּפַלֵּט כָּל הֶרֶק שֶׁיָּבוֹא בְּפִיו וְלֹא יִבְלַע, דְּאָז בָּא לִידֵי סַכָּנָה [כַּדְּאִיתָא בְּכֶתֶבוֹת ס״א ע״ב]. חַיֵּי אָדָם (כלל קמה סכ״ח): **ד** (ט) יוֹלֶדֶת וְכוּ׳. וַאֲפִלּוּ אִם לֹא יָלְדָה עֲדַיִן רַק אֲחָזוּ לָהּ חֶבְלֵי לֵדָה, וּכְפִי הַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן ש״ל סָעִיף ג׳ דְּנִקְרֵאת יוֹלֶדֶת לְעִנְיַן לְחַלֵּל עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבָּת, וְהוּא הַדִּין דְּנִקְרֵאת גַּם יוֹלֶדֶת לְעִנְיַן זֶה שֶׁלֹּא תִּתְעַנֶּה [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס״ג)]: (י) לֹא תִתְעַנֶּה כְּלָל. אֲפִלּוּ אָמְרָה אֲנִי צְרִיכָה לֶאֱכֹל (י) מַאֲכִילִין אוֹתָהּ וְאוֹמְרִין לָהּ אִכְלִי, (יא) אֲכָל מָקוֹם יֵשׁ לְהַאֲכִילָהּ אֲז פָּחוֹת פָּחוֹת מִכְּשֶׁעָבַר. (יא) אִם אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי וְכוּ׳. מַיְירֵי כְּשֶׁהִבְרוּתָהּ אוֹמְרוֹת (יב) שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה אוֹ שֶׁהָרוֹפְאִים אוֹמְרִים שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, דְּאָז בְּעֵינַן שֶׁתֹּאמַר צְרִיכָה אֲנִי [וּמַאֲכִילִין אוֹתָהּ (יג) פָּחוֹת פָּחוֹת מִכְּשֶׁעָבַר] וּמְהֵנֵי אֲמִירָתָהּ מִשּׁוּם דְּלֵב יוֹדֵעַ מָרַת נַפְשׁוֹ וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן תרי״ח, אֲבָל כְּשֶׁאֵין שָׁם מִי שֶׁיֹּאמַר שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, (טו) אֲז אֲפִלּוּ בְּסִתְמָא שֶׁאֵינָהּ אוֹמֶרֶת כְּלוּם אוֹ שֶׁאוֹמֶרֶת שֶׁאֵינָהּ יוֹדַעַת אִם הִיא צְרִיכָה, (טו) מַאֲכִילִין אוֹתָהּ: (יב) כְּכָל אָדָם. דְּמִשָּׁם וְאֵילָךְ הֲרֵי הִיא כְּשְׁאָר חוֹלֶה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה, דִּבְרֵי אֵין שׁוּם סַכָּנָה מֵחֲמַת לֵדָה לְאַחַר שִׁבְעָה יָמִים לִלְדָתָהּ, לְפִיכָךְ אַף אִם אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי לֶאֱכֹל מֵחֲמַת צַעַר לֵדָה אֵין מַאֲכִילִין אוֹתָהּ. (יג) אֲבָל אִם אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי לֶאֱכֹל מֵחֲמַת שֶׁמִּתְכַּבֶּדֶת עָלַי הַחֹלִי, מַאֲכִילִין אוֹתָהּ כְּדֶרֶךְ שֶׁמַּאֲכִילִין כָּל חוֹלֶה כְּשֶׁאוֹמֵר צְרִיכָה אֲנִי, כְּמוֹ שֶׁיִּתְכָּאֵר בְּסִימָן תרי״ח עַיֵּן שָׁם: (יג) אֵין מוֹנִין אוֹתָם מֵעֵת לְעֵת. עַיֵּן לְעֵיל סִימָן ש״ל בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן י׳, דְּכַמָּה פּוֹסְקִים

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (טו) רַבֵּנוּ מָנוֹחַ (פ״ב ה״א). וְהֵבִיא לָזֶה סְמוּכִין מִירוּשַׁלְמִי פֶּרֶק שְׁנֵי שְׁעִירִים (ה״ד) עַיֵּן שָׁם:

ב (א) אֶשְׁכּוֹל (ח״ב סי׳ לז). וּמִלְּשׁוֹן רַשׁ״י (פ״ב ע״א ד״ה עוברה) מִשְּׁמַע שֶׁהַוָּלָד מִתְאַוֶּה, וְאָפְשָׁר דְּלֹא שָׁיְךְ זֶה כִּי אִם אַחַר אַרְבָּעִים יוֹם. וְעַיֵּן בְּרִבְּנוּ מָנוֹחַ (פ״ב ה״ט), וְצָרִיךְ עִיּוּן: (ב) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. וְהֵיְינוּ אַחַר שֶׁלּוֹחֲשִׁין לָהּ וַעֲדַיִן לֹא נָח דַּעְתָּהּ: (ג) וְעַיֵּן בְּמֹאזְנֵי (פ״ב ע״ב) שֶׁכָּתַב שֶׁכְּשֶׁלּוֹחֲשִׁין לָהּ מַעֲנִין הַיּוֹם, מְצָרְפִין בְּדִבְרֵיהֶם הַבְּטָחָה עַל הֶעָבָר שֶׁאִם תִּתְיַשֵּׁב דַּעְתָּהּ תְּהֵא בְּטוּחָה עַל עֲבָרָה שֶׁתִּהְיֶה יִרְאַת שָׁמַיִם מְצוּיָה בּוֹ: (ד) גְּמָרָא (פב.): (ה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) בְּשֵׁם הָרִא״שׁ (פ״ח סי׳ יג) וְכֵן כָּתְבוּ שְׁאָרֵי פּוֹסְקִים: (ו) פּוֹסְקִים: **ג** (ז) אֶלָּא אִם כֵּן הוּא חוֹלֶה, שָׁאז אֲפִלּוּ

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] והשו״ע הרב נקט כדעת המגן אברהם והאליה רבה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים סִימָן תריז תריח

אִם יָלְדָה בְּשִׁבְעָה בְּתִשְׁרֵי בָּעֶרֶב, אֵין מַאֲכִילִין אוֹתָהּ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים (יד) אִם לֹא אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שָׁלְמוּ לָהּ שְׁלשָׁה יָמִים עַד יוֹם כִּפּוּר בָּעֶרֶב, מִשּׁוּם דְּכֵיוָן שֶׁנִּכְנַס יוֹם רְבִיעִי לְלֵדָתָהּ מִקְּרֵי לְאַחַר שְׁלשָׁה:

תריח דִּין חוֹלֶה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וּבוֹ י׳ סְעִיפִים:

א * [א]חוֹלֶה שֶׁצָּרִיךְ לֶאֱכֹל, אִם יֵשׁ שָׁם (א) רוֹפֵא בָּקִי אֲפִלּוּ הוּא (ג) עוֹבֵד כּוֹכָבִים [ב]שֶׁאוֹמֵר אִם לֹא יַאֲכִילוּ אוֹתוֹ אֶפְשָׁר שֶׁיִּכְבַּד עָלָיו הַחֹלִי (ג) (ב) וְיִסְתַּכֵּן, מַאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּיו, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁמָּא יָמוּת. [ג]אֲפִלּוּ אִם הַחוֹלֶה אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ, (ג) שׁוֹמְעִים לָרוֹפֵא. * [ד]וְאִם הַחוֹלֶה אוֹמֵר (ד) צָרִיךְ אֲנִי, אֲפִלּוּ מֵאָה רוֹפְאִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיךְ, (ה) שׁוֹמְעִים (ג) לַחוֹלֶה: **ב** (ו) [ה]רוֹפֵא אֶחָד אוֹמֵר צָרִיךְ (ז) וְרוֹפֵא אֶחָד אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ, מַאֲכִילִים אוֹתוֹ. הַגָּהּ: וְהוּא הַדִּין לִשְׁנַיִם נֶגֶד שְׁנַיִם, (ח) וַאֲפִלּוּ קְצָתָן (ד) יוֹתֵר בְּקִיאִין מִקְּצָתָן, כֵּן נִרְאֶה לִי: **ג** (ט) [ו]וְאִם הַחוֹלֶה וְרוֹפֵא אֶחָד עִמּוֹ אוֹמְרִים שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ (י) וְרוֹפֵא אֶחָד אוֹמֵר צָרִיךְ, [ז]אוֹ שֶׁהַחוֹלֶה

א מִשְׁנָה יוֹמָא פ״ב (ע״א). ב הָרֹא״ש שָׁם (פ״ח סי׳ יג). ג מֵימְרָא דְּרַבִּי יַנַּאי שָׁם פ״ג (ע״א). ד שָׁם. ה הָרַמְבַּ״ם פֶּרֶק (ג׳) [ב׳] (ה״ח) וְכָתַב הָרַב הַמַּגִּיד מִשּׁוּם דִּסְפֵק נְפָשׁוֹת לְהָקֵל. ו מַסְקָנַת הַגְּמָרָא שָׁם. ז מִמַּשְׁמָעוּת הַגְּמָרָא שָׁם.

בַּאֵר הֵיטֵב

א (א) **עוֹבֵד.** וְכָתַב הָרֹא״ש (פ״ח סי׳ יג) דְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים אוֹ אִשָּׁה נֶאֱמָנִים לְהַכְחִישׁ יִשְׂרָאֵל: (ג) **וְיִסְתַּכֵּן.** וְהוּא הַדִּין אֲפִלּוּ אֵינוֹ אוֹמֵר שֶׁיִּסְתַּכֵּן רַק שֶׁאוֹמֵר שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁיִּכְבַּד עָלָיו הַחֹלִי נוֹתְנִין לוֹ, שֶׁאָנוּ חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא יִסְתַּכֵּן. אַחֲרוֹנִים: (ג) **לַחוֹלֶה.** אֲפִלּוּ הָרוֹפְאִים אוֹמְרִים שֶׁהַמַּאֲכָל (יַזִּיקוּהוּ) [יַזִּיקֵהוּ] שׁוֹמְעִין לַחוֹלֶה. רַדְבַּ״ז חֵלֶק (א׳) [ד׳] סִימָן (פ״ו) [ס״ו] וּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט). וּמַזְכִּירִין לוֹ תְּחִלָּה שֶׁהַיּוֹם יוֹם הַכִּפּוּרִים דְּשֶׁמָּא שָׁכַח. לְבוּשׁ (ס״א). וְכָתַב אִסּוּר וְהֶתֵּר (הארוך כלל ס ס״ז) אִם הַחוֹלֶה רוֹצֶה לְהַחְמִיר אַחַר שֶׁצָּרִיךְ לְכָךְ, עָלָיו נֶאֱמַר (בראשית ט ה) ׳אַךְ אֶת דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ׳, וְכָתַב שְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט ס״ב) מַאֲכִילִין אוֹתוֹ בְּעַל כָּרְחוֹ: **ב** (ד) **יוֹתֵר.** בְּטוּר כָּתַב בְּשֵׁם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

סוֹבְרִין (יח) דְּיָמִים אֵלּוּ בְּמֵעֵת לְעֵת שִׁעֲרוּ אוֹתָם, (יט) [א]וְשֶׁיֵּשׁ לְהָקֵל לְמַעֲשֶׂה, וְכֵן מָצָאתִי בִּישׁוּעוֹת יַעֲקֹב (סק״ב) דְּהַמֵּקֵל בִּסְפֵק נְפָשׁוֹת לַחְשֹׁב הַשִּׁבְעָה יָמִים מֵעֵת לְעֵת לֹא הִפְסִיד: (יד) **אִם לֹא אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי.** וְהַיְנוּ כְּשֶׁחַבְרוֹתֶיהָ אוֹמְרוֹת שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן י״א:

א (א) **רוֹפֵא בָּקִי.** פֵּרוּשׁ בָּקִי (א) בְּאוֹתוֹ מָקוֹם. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שכ״ח סָעִיף י׳ דְּהֵבִיא שָׁם הַמְחַבֵּר דַּעַת יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר דְּלֹא בָּעִינַן בָּקִי, אֶלָּא כָּל אָדָם בְּחֶזְקַת בָּקִי קְצָת לְעִנְיַן סְפֵק נְפָשׁוֹת (וְהַיְנוּ בְּאוֹמֵר עַל כָּל פָּנִים שֶׁמֵּבִין בְּחֹלִי זֶה), וּמְסַיֵּם הָרַמָ״א שָׁם דְּיֵשׁ אוֹמְרִים זֶה דַּוְקָא בְּרוֹפֵא יִשְׂרָאֵל אֲבָל בְּעַכּוּ״ם אֵינוֹ נֶאֱמָן עַד שֶׁיִּהְיֶה בָּקִי, (ג) וְהוּא הַדִּין הָכָא. וְדַע דִּבְיוֹלֶדֶת לְכֻלֵּי עָלְמָא מְהֵימְנִינַן לְנָשִׁים, דְּאִינְהוּ בְּקִיאֵי בְּהוּ [דַרְכֵי מֹשֶׁה (סק״ג)]: (ב) **וְיִסְתַּכֵּן.** הוּא הַדִּין אֲפִלּוּ אֵינוֹ אוֹמֵר בְּהֶדְיָא שֶׁיִּסְתַּכֵּן רַק שֶׁאוֹמֵר שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁיִּכְבַּד עָלָיו הַחֹלִי נוֹתְנִין לוֹ, (ג) שֶׁאָנוּ חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא יִסְתַּכֵּן: (ג) **שׁוֹמְעִים לָרוֹפֵא.** דְּשֶׁמָּא הוּא (ד) נִבְעָת וְאֵינוֹ מַרְגִּישׁ בְּחָלְיוֹ מֵחֲמַת רֹב חֻלְשָׁא. וַאֲפִלּוּ הַחוֹלֶה בְּעַצְמוֹ הוּא רוֹפֵא מֻמְחֶה [פְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ב)]: (ד) **צָרִיךְ אֲנִי.** אֲפִילוּ אִם (ה) הָרוֹפְאִים אוֹמְרִים שֶׁהַמַּאֲכָל יַזִּיקֵהוּ שׁוֹמְעִים לַחוֹלֶה: (ה) **שׁוֹמְעִים לַחוֹלֶה.** הַיְנוּ כְּשֶׁהַחוֹלֶה אוֹמֵר שֶׁמַּרְגִּישׁ בְּנַפְשׁוֹ שֶׁצָּרִיךְ לֶאֱכֹל, שֶׁאִם לֹא יֹאכַל שֶׁמָּא יִכְבַּד עָלָיו הַחֹלִי. וּבִלְבַד שֶׁמַּזְכִּירִין לוֹ (ו) תְּחִלָּה שֶׁהַיּוֹם הוּא יוֹם כִּפּוּר, דְּשֶׁמָּא שָׁכַח, אֲבָל אַחַר שֶׁהוֹדִיעוּהוּ שֶׁהַיּוֹם יוֹם כִּפּוּר וְהוּא שׁוֹאֵל לֶאֱכֹל, אֵין צָרִיךְ לְדַקְדֵּק עָלָיו יוֹתֵר, דְּלֵב יוֹדֵעַ מָרַת נַפְשׁוֹ, וְאַחְזוּקֵי אֱינָשֵׁי בִּרְשִׁיעָא לֹא מַחְזְקִינַן. כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים, אִם הַחוֹלֶה רוֹצֶה לְהַחְמִיר אַחַר שֶׁצָּרִיךְ לְכָךְ, עָלָיו נֶאֱמַר (בראשית ט ה) ׳אַךְ אֶת דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ׳. עוֹד כָּתְבוּ (ז) דִּבְמָקוֹם שֶׁמַּאֲכִילִין אוֹתוֹ אֵין צָרִיךְ כַּפָּרָה עַל זֶה, דְּאֹנֶס רַחֲמָנָא פַּטְרֵיהּ, כָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא הָיָה רַק כַּחֲצִי שִׁעוּר, וְכַפָּרָה לֹא נֶאֱמַר רַק עַל הַשּׁוֹגֵג: **ב** (ו) **רוֹפֵא אֶחָד אוֹמֵר צָרִיךְ.** וַאֲפִלּוּ אִם הוּא עַכּוּ״ם אוֹ אִשָּׁה, (ח) נֶאֱמָנִים לְהַכְחִישׁ הָרוֹפֵא שֵׁנִי יִשְׂרָאֵל שֶׁאוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ, מִשּׁוּם דִּסְפֵק נְפָשׁוֹת לְהָקֵל. (ט) וְדַוְקָא אִם הָעַכּוּ״ם הוּא בָּקִי, אֲבָל כְּשֶׁאֵינוֹ בָּקִי (י) אֵינוֹ נֶאֱמָן לְהַכְחִישׁ יִשְׂרָאֵל: (ז) **וְרוֹפֵא אֶחָד אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ.** וְהַחוֹלֶה שׁוֹתֵק אוֹ שֶׁאוֹמֵר שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ, דְּאִם גַּם הַחוֹלֶה אוֹמֵר שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לֹא הָיוּ שׁוֹמְעִין לָרוֹפֵא הָאוֹמֵר שֶׁצָּרִיךְ, וּכְדִלְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף ג׳: (ח) **וַאֲפִלּוּ קְצָתָן יוֹתֵר בְּקִיאִין מִקְּצָתָן.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאוֹתָן שְׁנַיִם שֶׁאָמְרוּ אֵין צָרִיךְ (יא) הֵם יוֹתֵר בְּקִיאִין וּמֻפְלָגִין בְּחָכְמָה זוֹ, אֲפִלּוּ הָכִי אֵין הוֹלְכִין אַחֲרֵיהֶם לְהַחְמִיר בִּסְפֵק נְפָשׁוֹת, כֵּיוָן שֶׁגַּם הָאֲחֵרִים הָאוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ לֶאֱכֹל הֵם גַּם כֵּן בְּקִיאִין בְּחָכְמָה זוֹ. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז) שֶׁדַּעְתָּם לְהוֹרוֹת כְּהַפּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין דִּכְשֶׁהֵן שָׁוִין בְּמִנְיָן הוֹלְכִין אַחֲרֵי הַבְּקִיאִין וּמֻפְלָגִין בְּחָכְמָה זוֹ יוֹתֵר, דְּלֹא כְּהָרַמָ״א. (יג) אָכֵן אִם אוֹתָן הָאוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ הֵם מְרֻבִּין, אָזְלִינַן בָּתַר דִּידְהוּ לְהָקֵל, אַף שֶׁאֵינָן חֲכָמִים וּבְקִיאִין כָּל כָּךְ: **ג** (ט) **וְאִם הַחוֹלֶה וְרוֹפֵא אֶחָד אוֹמְרִים שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ וְכוּ׳.** קָא מַשְׁמַע לָן בָּזֶה דִּמְצָרְפִינַן דִּבְרֵי הַחוֹלֶה לָרוֹפֵא. (יג) וְלֹא אָמְרִינַן בָּזֶה דְּנִבְעָת הוּא וְאֵינוֹ מַרְגִּישׁ בְּמַחֲלָתוֹ וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן ג׳, כֵּיוָן דְּגַם רוֹפֵא אֶחָד אוֹמֵר כְּמוֹתוֹ: (י) **וְרוֹפֵא אֶחָד אוֹמֵר צָרִיךְ וְכוּ׳.**

בֵּאוּר הֲלָכָה

א * **חוֹלֶה שֶׁצָּרִיךְ לֶאֱכֹל וְכוּ׳ אֶפְשָׁר שֶׁיִּכְבַּד עָלָיו הַחֹלִי וְכוּ׳.** עַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (סק״א) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קמה סכ״ט) דְּהַיְינוּ **אֲפִלּוּ הוּא לְעֵת עַתָּה חוֹלֶה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה, אָכֵן שֶׁמְּשַׁעֲרִים שֶׁאִם לֹא יֹאכַל אֶפְשָׁר שֶׁיִּתְגַּבֵּר עָלָיו הַמַּחֲלָה וְיוּכַל לִהְיוֹת שֶׁיָּבוֹא לִידֵי סַכָּנָה.** [ב]**וּבְעִנְיַן מַה שֶּׁכָּתַב הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, אֲפִלּוּ הוּא עַכּוּ״ם, כָּתַב בְּסֵפֶר תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל** (יכין אות כו) **דְּהָאִידְנָא יֵשׁ לְהִתְיַשֵּׁב בַּדָּבָר, דִּבְעֵינֵי רָאִיתִי דְּשֶׁבְקִי לְהַמְנוּתַיְיהוּ דִּלְכָל חֹלִי קַל אוֹמְרִים תָּמִיד שֶׁכְּשֶׁיִּתְעַנֶּה יִסְתַּכֵּן. וְכִיוֹצֵא בִּדְבָרָיו כָּתַב בְּשׁוּ״ת רַמַּ״ץ** חֵלֶק אֹרַח חַיִּים סִימָן ט״ל אוֹת י׳, **וְכֵן בְּשׁוּ״ת רוּחַ חַיִּים** סִימָן תקנ״א אוֹת ד׳ **גַּם לְעִנְיַן רוֹפְאֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהַרְבֵּה מֵהֶם חֲשׁוּדִים לַעֲבֹר עַל דִּבְרֵי תּוֹרָה וּלְחַלֵּל שַׁבָּת וְגַם הֵם אֵינָם מִתְעַנִּים מִצַּד אֶפְקִירוּתָא צָרִיךְ עִיּוּן רַב אִם יֵשׁ לִסְמֹךְ עֲלֵיהֶם, עַיֵּן שָׁם. וּבֶאֱמֶת הַדָּבָר תָּלוּי לְפִי רְאוּת עֵינֵי הַמּוֹרֶה אֶת הָעִנְיָן,** וְכִמּוֹ שֶׁכָּתַב בְּסֵפֶר מַטֵּה אֶפְרַיִם סִימָן תרי״ח אוֹת ב׳ וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, וְהַדָּבָר תָּלוּי בִּרְאוּת עֵינֵי הַמּוֹרֶה וּבִבְקִיאוּתָם בְּעִיּוּנָם בָּעִנְיָן הַזֶּה, עַיֵּן שָׁם. **וּלְעִנְיַן אִם חַס וְשָׁלוֹם יֵשׁ מַגֵּפָה (הַיְינוּ מַה שֶּׁקּוֹרִין חָאלֶערְיָ״ע) רַחֲמָנָא לִיצְלַן בָּעִיר, עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּסִימָן תקנ״ד** (ס״ו) **בְּבֵאוּר הֲלָכָה** (ד״ה דבמקום חולי) **בְּשֵׁם פִּתְחֵי עוֹלָם** (סק״י) **לְעִנְיַן הָאַרְבָּעָה צוֹמוֹת. וּלְעִנְיַן יוֹם הַכִּפּוּרִים עַיֵּן בַּחֲתַם סוֹפֵר** חֵלֶק ו׳ סִימָן ט״ו וְנִדְפַּס כָּעֵת בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ לְעִמְבֶּערְג בְּהַגָּהוֹתָיו, **אָמְנָם בְּסֵפֶר רֵאשִׁית בִּכּוּרִים** בְּדַף ל״ג **חוֹלֵק עָלָיו, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּסֵפֶר שְׂדֵי חֶמֶד** בְּמַעֲרֶכֶת יוֹם כִּפּוּר סִימָן ג׳ **מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה:**

* **וְאִם הַחוֹלֶה אוֹמֵר צָרִיךְ אֲנִי אֲפִלּוּ מֵאָה וְכוּ׳.** עַיֵּן טַ״ז (סק״ו) שֶׁמְּצַדֵּד לוֹמַר דְּדַוְקָא כְּשֶׁהַחוֹלֶה מַתְחִיל וְשׁוֹאֵל לֶאֱכֹל, אֲבָל אִם הוּא אֵין שׁוֹאֵל כְּלוּם אֶלָּא כְּשֶׁשּׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ אוֹמֵר צָרִיךְ אֲנִי, בָּעִינַן דַּוְקָא שֶׁיִּהְיֶה רוֹפֵא אֶחָד

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יח) וְכָעֵת מָצָאתִי גַּם בְּאֶשְׁכּוֹל (ח״ב סי׳ לו) בְּהִלְכוֹת יוֹלֶדֶת **שֶׁכָּתַב בְּהֶדְיָא דְּהָנֵי שְׁלשָׁה זְמַנִּים, שְׁלשָׁה שִׁבְעָה וּשְׁלשִׁים, מֵעֵת לְעֵת מָנִינַן לְהוּ: (יט) וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהַאֲכִילָהּ פְּחוֹת פְּחוֹת מִכְּשִׁעוּר:**

א (א) כֵּן מַשְׁמַע בְּרַמְבַּ״ם פֶּרֶק ב׳ (ה״א) מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב רַבֵּנוּ מָנוֹחַ בְּפֶרֶק ב׳ (ה״ח) מֵהִלְכוֹת שְׁבִיתַת עָשׂוֹר עַיֵּן שָׁם: (ג) דַּרְכֵי מֹשֶׁה (סק״ג) בְּסִימָן זֶה, וּפְשׁוּט: (ג) אַחֲרוֹנִים: (ד) גְּמָרָא (פג.): (ה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) בְּשֵׁם רַדְבַּ״ז וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ו) הַגָּהוֹת מַיְימוֹנִי פֶּרֶק ב׳ (אות ה) מֵהִלְכוֹת שְׁבִיתַת עָשׂוֹר: (ז) תְּשׁוּבַת בִּנְיַן צִיּוֹן הַחֲדָשׁוֹת (סי׳ כה): **ב** (ח) פּוֹסְקִים: (ט) לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב רַמָ״א לְעֵיל בְּסִימָן שכ״ח סָעִיף י׳ בְּהַגָּ״הּ: (י) **אֲפִלּוּ אִם הַיִּשְׂרָאֵל גַּם כֵּן אֵינוֹ בָּקִי כָּמוֹהוּ:** (יא) **וַאֲפִלּוּ הֵם הַרְבֵּה יוֹתֵר בְּמִנְיָן מֵאֵלּוּ הָאוֹמְרִים צְרִיכִין,** דְּאֵין הוֹלְכִין בִּסְפֵק נְפָשׁוֹת בָּתַר רֹב דֵּעוֹת וּכְדִלְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף ד׳, **וְאַף דְּהֵם גַּם כֵּן אֵינָם חֲכָמִים כָּל כָּךְ,** כֵּן בֵּאֲרוּ הָאַחֲרוֹנִים דִּבְרֵי הָרַמָ״א: (יג) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז). דְּבָזֶה מְצָרֵף דַּעַת הָרַמְבַּ״ם (פ״ב ה״ח) דְּאָזְלִינַן בָּתַר רֹב דֵּעוֹת, וְכֵן מַשְׁמַע גַּם כֵּן מִמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ד): **ג** (יג) פּוֹסְקִים:

ליקוטי דברי הרב: א] והשו״ע הרב (ס״ה) כתב כהמחבר שימים אלו אין מונים אותם מעת לעת. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ב) כתב שיש להאכיל ע״פ רופא נכרי אם הוא בקי, ולא חילק בזה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah